

Nr 26.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om investeringsfonder jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 14 februari 1947 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 86, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om investeringsfonder.

Beträffande författningsförslagets lydelse hänvisas till utskottets hemställan.

Till utskottets behandling ha överlämnats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 230 av herrar *Carl Eric Ericsson* och *Wetter* samt II: 343 av herr *Olson* i Göteborg, vari hemställts, att riksdagen i förevarande proposition måtte vidtaga de ändringar, som i motionerna angivits;

2) de likalydande motionerna I: 231 av herrar *Mannerskantz* och *Beck-Friis* samt II: 345 av herr *Haeggbloom* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen ville besluta hos Kungl. Maj:t begära förslag snarast möjligt till bestämmelser om avsättning till investeringsfonder i förvärvskällorna jordbruk och skogsbruk»; samt

3) de likalydande motionerna I: 232 av herr *Wetter* och II: 344 av herr *Kristensson*, vari hemställts, »att riksdagen vid behandling av proposition nr 86 måtte för sin del besluta att vidtaga de i motionen framförda ändringsförslagen i bestämmelserna angående investeringsfond för byggnader och att räntebestämmelsen vid fondavsättningars återförande till beskattning måtte utgå ur förordningen i vad det gäller fonder, som ett företag icke varit i tillfälle att taga i anspråk under den därför avsedda tiden, samt

att utskottet måtte utarbeta de härav föranledda ändringarna i förordningen».

Beträffande de skäl som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 230, II: 345 och I: 232.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Genom förordningen den 17 juni 1938 (nr 384) medgavs svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening, som tillgodonjöt fri avskrivning å maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier, rätt att vid

taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag enligt i förordningen närmare angivna regler för avsättning till konjunkturinvesteringsfonder för byggnader samt för inventarier och varulager. Förordningen avsåg allenast avsättningar, som gjordes under de beskattningsår, för vilka taxering verkställdes åren 1939—1941. Genom förordningen den 20 juni 1941 (nr 433) utsträcktes emellertid bestämmelserna i 1938 års förordning till att gälla jämväl i fråga om avsättningar under beskattningsår, för vilka taxering ägde rum åren 1942—1944.

Redan under år 1942 genomfördes ny lagstiftning i ämnet. Genom förordningen den 12 juni nämnda år (nr 371) stadgades, att för de beskattningsår, för vilka taxering verkställdes åren 1942—1944, avdrag enligt närmare angivna regler finge ske för avsättning till investeringsfonder för byggnader, för inventarier och varulager, för arbeten i gruva samt för ersättande av förkrigslager. Vad angår de två sistnämnda fonderna innebar den nya förordningen utvidgning av den krets av skattskyldiga, vilka ägde tillgodonjuta avdragsrätten; rätt till avdrag för avsättning tillerkändes nämligen beträffande investeringsfond för arbeten i gruva varje svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening, oavsett om företaget tillgodonjöt fri avskrivningsrätt eller icke, samt beträffande investeringsfond för ersättande av förkrigslager varje skattskyldig rörelseidkare. — Genom förordningen av år 1942 upphävdes 1941 års förordning, därvid tillika föreskrevs, att om fondavsättning gjorts enligt sistnämnda förordning den skulle anses utgöra avsättning enligt 1942 års förordning.

Slutligen vidtogos genom förordningen den 9 juni 1944 (nr 279) åtskilliga ändringar i 1942 års förordning, innebärande bland annat att avdrag för avsättning till investeringsfond medgavs jämväl för de beskattningsår, för vilka taxering verkställdes åren 1945—1947, samt att avdrag fick ske även för avsättning till investeringsfond för fartyg.

Snart nog efter tillkomsten av 1942 års lagstiftning om investeringsfonder framkommo yrkanden om ändringar i densamma. Genom 1944 års förordning blevo de dessförinnan framställda ändringsyrkandena delvis tillgodosedda, men vissa frågor blevo ställda på framtiden. Härom må anmärkas följande.

I skrivelse den 25 augusti 1943 hemställde *Sveriges skogsägareförbund* om sådana lagstiftningsåtgärder, att skogsägare medgaves avdragsrätt för medel, som avsatts till investeringsfond för skogsvårdsarbeten.

I skrivelse den 21 december 1943 framhöll vidare *Sveriges industriförbund* bland annat, att en viktig förutsättning för att medverka från företagens sida vid lösandet av de industrianställdas bostadsfråga skulle kunna påräknas i den stora omfattning, som vore önskvärd, vore att företagen bereddes möjlighet att verkställa avdragsgilla avsättningar till investeringsfonder för bostadsbyggnader med för ändamålet tillräckliga belopp. Företagens medverka vid lösandet av nämnda fråga kunde ske antingen genom att företagen själva ombesörjde byggnadsverksamheten eller genom stödjande av byggnadsverksamhet, som utövades av de anställda eller av egnahems-

föreningar eller liknande organ. Vad anginge bostadssubventioner till anställda förelåge jämväl starka skäl för att lämna en del av dessa obeskattade hos mottagarna. Förbundet ifrågasatte därför även vissa skattelättnader för dylika subventioner. — I infortrade remissyttranden över industriförbundets skrivelse tillstyrkte vissa av remissmyndigheterna närmare utredning av de i framställningen behandlade spörsmålen.

I gemensam skrivelse den 27 maj 1944 rörande de mellansvenska järnmalmstillgångarna och den svenska järnhanteringens behov av dylika malmer förordade *kommerskollegium* och *Sveriges geologiska undersökning*, att frågan om ytterligare utsträckning och utvidgning av lagstiftningen om investeringsfonder för arbeten i gruva upptoges till övervägande.

I de lika lydande *motionerna* I: 61 och II: 92 vid 1944 års riksdag yrkades, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande omarbetning och utvidgning av lagstiftningen om investeringsfonder i syfte bland annat att en samarbetning av hithörande bestämmelser till en författning skulle äga rum, att näringsföretagen själva borde få bestämma tidpunkten då fonderna finge tagas i anspråk, att den tidsperiod, varunder beslut om fonds tagande i anspråk finge av Kungl. Maj:t meddelas, skulle förlängas, att till fond avsatta medel skulle få utnyttjas för täckande av förlust å rörelsen, att avsättningar för framtida bostadsbyggande skulle få ske i så stor omfattning som det latent nybyggnadsbehovet krävde, att möjlighet borde beredas de inom skogsindustrien verksamma företagen att upplägga investeringsfonder för framtida skogsvårdsarbeten, att rätt till skattefria avsättningar för framtida investeringar även borde beredas jordbrukarna, att utvidgad rätt till skattefria avsättningar borde medgivas rederinärningen samt att skattefria fonderingar skulle få äga rum jämväl för förvärv av malmfyndigheter.

I *motionen* II: 202 vid samma års riksdag hemställdes, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära utredning om huruvida skattefrihet kunde beviljas jordägare för inkomst, som han ville avsätta på betryggande sätt till en byggnadsfond för jordbruksfastighet.

Bevillningsutskottet vid 1944 års riksdag anförde bland annat (betänkanden nr 42 och 43) att utskottet funne det önskvärt att vid den översyn av ifrågavarande författningsbestämmelser, som enligt vad utskottet inhämtat vore avsedd att äga rum, frågan om avdragsrätten för avsättning till investeringsfond för bostadsbyggnader komme under omprövning samt att därvid jämväl undersöktes huruvida och under vilka förutsättningar avdragsrätt för investeringar till olika ändamål skulle kunna medgivas jordbrukare.

På grund av vad sålunda förekommit tillkallade departementschefen med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 november 1944 e. o. hovrättsnotarien, lantbrukaren T. Bengtsson, Stamhem, Anderslöv, ledamoten av riksdagens andra kammare E. R. Brandt, taxeringsintendenten vid överståthållarämbetet S. H. Holdo, borgmästaren i Eskilstuna K. E. Rosander, ordförande, f. d. kammarrättsrådet E. D. Sivert och direktören i trafik aktiebola-

get Grängesberg—Oxelösund M. E. Waldenström med uppdrag att såsom sakkunniga inom finansdepartementet verkställa en allmän översyn av lagstiftningen om investeringsfonder m. m.

Frågan om avdrag för avsättning till investeringsfond var därefter föremål för diskussion vid 1945 års riksdag. Sålunda yrkades i *motionen* I: 170 vid denna riksdag, att riksdagen måtte anhålla om skyndsamt utredning med förslag till sådan ändring av 1942 års författning om investeringsfonder, att rätt till avdrag för avsättning till dylik fond måtte tillkomma även den, som bedreve skogsbruk. — I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 11 inskränkte sig 1945 års *bevillningsutskott* till att hänvisa till den pågående utredningen.

Slutligen kan nämnas, att *telefonaktiebolaget L. M. Ericsson* i en den 19 maj 1945 dagtecknad skrift, som av Sveriges industriförbund med instämmande överlämnats till finansdepartementet, framhållit angelägenheten av att industriföretag, som bedreve verksamhet i utlandet, finge göra avdrag för avsättning till investeringsfond för mötande av genom katastrofartade händelser uppkomna förluster i dylik verksamhet.

Den 8 november 1945 avlämnade de för översyn av lagstiftningen tillkallade sakkunniga *betänkande* med förslag till förordning om vissa investeringsfonder m. m. (SOU 1945: 49). Två vid betänkandet fogade författningsförslag hade såsom *bihang* fogats vid ovannämnda statsrådsprotokoll.

Över berörda betänkande ha, efter remiss, *yttranden* avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

Rörande innehållet av *remissinstansernas* yttranden samt motiveringen till det i *propositionen* framlagda förslaget tillåter sig utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet. Redogörelsen härutinnan återfinnes under nedan angivna rubriker å följande sidor i propositionen, nämligen:

Gällande bestämmelser, s. 13—17,

Investeringsfondernas ekonomiska betydelse för den skattskyldige, s. 17—18,

Utfallet av den nuvarande lagstiftningen, s. 19—23,

Den föreslagna lagstiftningens huvudgrunder, s. 23—39,

Det tekniska förfarandet. Fråga om skyldighet att insätta fondmedel i riksbanken, s. 40—43,

I vilka förvärvskällor och för vilka ändamål bör avsättning till investeringsfond få ske?, s. 43—47,

Fråga om investeringsfonder i förvärvskällan jordbruksfastighet, s. 47—64,

Fråga om investeringsfonder i förvärvskällan annan fastighet, s. 64—65,

Investeringsfond för byggnader. Fråga om skattefrihet för bostadssubvention åt anställd, s. 66—92,

Investeringsfond för inventarier, s. 92—93,

Investeringsfond för varulager, s. 93—96,

Investeringsfond för arbeten i gruva, s. 96—98,

Fråga om investeringsfonder för mötande av förlust å i utlandet bedriven rörelse, s. 98—100,
Begränsning av avdragsrätten till vissa grupper av skattskyldiga, s. 100—105,
Avsättningarnas storlek och deras inverkan på skatteunderlaget, s. 105—113,
Tillsyn över investeringsfonder m. m., s. 113—124,
Fondavsättningars återförande till beskattning, s. 124—133, samt
Övergångsbestämmelser, s. 133—137.

Beträffande vad som anförts i de i ämnet väckta *motionerna* må här återgivas följande.

I de likalydande motionerna I: 230 och II: 343 ha upptagits till behandling två spörsmål, avseende ökat tillgodoseende av *rederinäringens intressen* i fråga om den föreslagna lagstiftningens huvudgrunder.

Det ena spörsmålet gällde, att rederinäringen i ett mycket väsentligt hänseende skilde sig från andra näringsgrenar, i det att inom sjöfarten konjunkturen växlade mycket starkt. Ett rederiföretag måste därför alltid räkna med att en del av dess vinster under goda år måste användas exempelvis för avskrivningar för värdeminskning å fartyg under en efterföljande lågkonjunktur. Med hänsyn till de stora kostnaderna även under normala förhållanden för nyanskaffning av tonnage vore det nödvändigt, att rederierna ägde rätt att årligen till investeringsfond avsätta större belopp än som gällde för andra näringsföretag. I vart fall borde rederierna vara berättigade att under en 10-årsperiod avsätta sammanlagt så stora belopp, som motsvarade vad som enligt propositionen skulle få avsättas under sagda period. Det andra spörsmålet gällde rätten att med medel ur investeringsfond få inköpa secondhand-tonnage. Tramprederiernas ekonomiska förutsättningar vore i regel icke sådana, att de kunde bygga nya fartyg. Särskilt med hänsyn till att vi här i Sverige behövde komplettera vår handelsflotta beträffande det medelstora tramptonnaget ansåge motionärerna det nödvändigt, att rederierna beviljades rätt att använda investeringsfond för inventarier för inköp av secondhand-tonnage. Skulle det anses vara lämpligt att bestämmelser härom infördes i en särskild författning, avsedd att endast äga tillämpning å rederiföretag, förutsatte motionärerna, att en sådan författning utarbetades.

I de likalydande motionerna I: 231 och II: 345 har hemställts om utredning och förslag snarast möjligt om investeringsfonder för *jordbrukets och skogsbrukets* behov.

Den stora gruppen företagare inom jordbruk och skogsbruk vore enligt propositionen utesluten från förmånen att upplägga investeringsfond trots att starka skäl anförts för att de skulle komma i åtnjutande av denna rätt. En sådan undantagsställning vore föga motiverad. Det vore att märka att bolagsform för innehav av jordbruk i regel icke kunde användas. Även för små företag, drivna i bolagsform, hade former tillskapats för bildande av investeringsfonder. Särskilt för jordbruksfastigheter med relativt ansenliga skogstillgångar vore behovet av investeringsfonder ur konjunkturutmätning.

de syfte minst lika stort som inom industrien. Att enskilda företagare vore föremål för progressiv beskattning kunde icke anföras som argument mot sådan fondbildning. Möjligheten att nu bilda investeringsfonder inom jordbruket borde omedelbart kunna utnyttjas av dem, som deklarerade efter bokföringsmässiga grunder. Att åstadkomma en samordning mellan en här för behöfelig lagstiftning och bestämmelserna om statsbidrag till skogsvårdsarbeten och till bostadsbyggande å landsbygden torde icke vara någon svår löst fråga, då det med dylika till beloppet fixerade bidrag borde vara lätt att fastställa i hur hög grad investeringsfonder anlitas för företag, till vilka bidrag utgått.

I de likalydande motionerna I: 232 och II: 344 har hemställts om vissa ändringar av det vid propositionen fogade författningsförslaget på två punkter, nämligen beträffande dels bestämmelserna om *investeringsfond för byggnader* och dels bestämmelserna om *fondavsättningars återförande till beskattning*.

Enligt motionärernas uppfattning syntes bestämmelserna angående investeringsfond för byggnader och s. k. anläggningsarbeten lämpligen kunna utsträckas att gälla även byggnader, som syftade till att tillgodose personalens behov av lämpliga lokaler för fritids- och semesterförhållanden samt för utbildningsbehov. Av företagen uppförda fritidslokaler, weekendstugor och semesterhem förvaltades ofta av en personalförening och utgjorde en så värdefull form av stöd från företagets sida, att dessa åtgärder borde uppmuntras genom att investeringsfond för byggnader under samma villkor som i övrigt gällde finge användas för sådant ändamål. Av samma karaktär vore även bidrag för uppförande och utvidgning av kommunala skolor för yrkesundervisning. Företagens bidrag härtill förutsatte givetvis respektive kommuners godkännande, varför man hade anledning antaga att kommunernas intresse i fråga om skatteunderlaget komme att bli tillgodosett.

Den andra punkten gällde räntebestämmelsen i 11 §, då fondnedel icke kunnat användas under den avsedda avsättningstiden. Denna bestämmelse borde utgå ur förordningen. Härför talade dels den omständigheten att inte alla företag kunde beräknas göra den avsatta fonden räntabel och dels rent psykologiska skäl, enär räntepåföring kunde verka avskräckande från fondavsättningar och syftet med förordningen därigenom äventyras.

Utskottet.

Den nu gällande provisoriska lagstiftningen om fondavsättningar är av lämpligen oenhetlig karaktär. De år 1938 meddelade bestämmelserna om konjunkturinvesteringsfonder åsyftade — såsom framgår redan av namnet — att främja en sådan planläggning av näringslivets investeringsverksamhet att denna komme att verka i konjunkturutjämnande riktning. 1942 års lagstiftning om investeringsfonder motiverades däremot av i viss mån andra skäl. Denna lagstiftning avsåg sålunda främst att bereda möjlighet till uppskov viss tid med vidtagandet av sådana dispositioner, som i övrigt kunde vara tveksamma men som med hänsyn till skatteeffekten likväl kunde anses böra vidtagas omedelbart. Av särskild art voro vidare de genom 1944 års författ-

ningsändringar införda investeringsfonderna för fartyg, vilka fonder avsågo att bereda möjlighet till avsättning av medel för anskaffning av ersättnings-tonnage för i utrikes fart använda fartyg samt för underhåll av sådana fartyg. Sistnämnda bestämmelser liksom bestämmelserna om investeringsfonder för ersättande av förkrigslager voro avsedda att gälla endast så länge de krisartade förhållandena varade.

I den förevarande propositionen återfinnas endast bestämmelser av det först angivna slaget, d. v. s. bestämmelser om fonder med konjunkturutjämnande syfte. De investeringsfonder, som enligt förslaget skola förekomma, äro sålunda investeringsfonder för byggnader, för inventarier, för varulager samt för arbeten i gruva.

Avsättning för de ändamål, vartill dessa fonder äro avsedda att användas, föranleder i princip avdragsrätt vid taxering. I detta avseende innebär den föreslagna lagstiftningen intet nytt. En nyhet i förslaget är däremot, att de nuvarande provisoriska bestämmelserna skola ersättas med permanenta sådana. Andra nyheter äro, att maximitiden för avsättning av medel och deras ianspråktagande för avsett ändamål utsträckts samt att lagstiftningen kompletterats med särskilda bestämmelser för främjande av bostadsbyggande. I övrigt ha förslagits åtskilliga ändringar i förhållande till nuvarande regler huvudsakligen i avsikt dels att förenkla tillämpningen av bestämmelserna och på annat sätt uppmuntra till ökad avsättning och dels att effektivisera kontrollen över att avsatta medel komma till användning på sådant sätt att de tillgodose lagstiftningens syfte.

I likhet med departementschefen förutsätter utskottet, att åtgärder från det allmännas sida i konjunkturutjämnande syfte bliva behöfliga även i framtiden och att de möjligheter till en sådan utjämning, som lagstiftningen om investeringsfonder inrymmer, därför böra utnyttjas. Utskottet finner fördenskull de gällande provisoriska bestämmelserna böra ersättas med en mera permanent lagstiftning, vid vars utformning i möjligaste mån bör bortses från andra synpunkter än dem som sammanhånga med konjunkturutjämningsyt-tet. Då förslaget även i övrigt i sina huvudlinjer synes vara utformat på ett ändamålsenligt sätt, tillstyrker utskottet i princip bifall till propositionen. I detta sammanhang vill utskottet emellertid framhålla, att det synes vara av värde om det i framtiden låte sig göra att medgiva även fysiska personer, som bedriva sådan rörelse varmed följer bokföringsplikt, rätt att i en eller annan form verkställa avsättningar till investeringsfond. Därigenom skulle givetvis möjligheterna att erhålla en konjunkturutjämning i avsevärd grad ökas.

Utskottet övergår härefter till att behandla vissa frågor, som röra den närmare utformningen av den föreslagna lagstiftningen.

Enligt 2 § 2 mom. i det framlagda förslaget till förordning om investeringsfonder må, oavsett om avsättning sker till en eller flera fonder, avdrag för sådan avsättning för visst beskattningsår ej överstiga 20 procent av års-vinsten. Överstiger årsvinsten för beskattningsåret medeltalet av motsvarande vinster för de två näst föregående beskattningsåren, må emellertid avdra-

get ökas med hälften av det överskjutande beloppet, dock högst med 15 procent av vinsten under förstnämnda beskattningsår. Har rörelsen icke bedrivits under de båda näst föregående beskattningsåren eller under ettdera av dessa år, skall vid beräkningen av avdraget så anses som om rörelsen bedrivits jämväl nämnda år men då icke lämnat någon vinst. I vissa fall äger Kungl. Maj:t på ansökan av skattskyldig förordna, att högre avdrag än nu sagts må av denne tillgodonjutas.

Enligt propositionen skola investeringsfonder för fartyg icke vidare förekomma. Avsättningsbehovet för fartyg har emellertid ansetts i allt väsentligt kunna tillgodoses genom tillämpning av bestämmelserna om avsättning till investeringsfond för inventarier.

I de likalydande motionerna I: 230 och II: 343 har under hänvisning till det av Sveriges redareförening avgivna remissyttrandet över det sakkunnigbetänkande, som legat till grund för propositionen, hemställts om ändring i det nu föreliggande förslaget bland annat såvitt angår storleken av de belopp, för vilka enligt propositionen avsättning till investeringsfond kan äga rum beträffande fartyg. Sålunda framhålles, att det med hänsyn till de stora kostnaderna även under normala förhållanden för nyanskaffning av tonnage vore nödvändigt att rederierna ägde rätt att årligen till investeringsfond avsätta större belopp än som gällde för andra näringsföretag. I varje fall borde på grund av de ojämna årsresultaten för rederierna dessa vara berättigade att under en 10-årsperiod avsätta sammanlagt så stora belopp, som motsvarade vad som enligt propositionen skulle få avsättas under sagda period.

Även utskottet anser fog finnas för den uppfattningen, att förhållandena inom rederinäringen i viss mån äro annorlunda än inom andra näringsgrenar. Utskottet har jämväl, såsom framgår av det följande, föreslagit vissa ändringar i förslaget beträffande fondavsättningar för fartyg. Det bör emellertid i detta sammanhang hållas i minnet, att syftet med ifrågavarande lagstiftning är att främja en utjämning av konjunkturena. I den mån särskilda åtgärder befinnas påkallade av andra orsaker, falla dessa sålunda utanför ramen för denna lagstiftning. Beträffande det i ovannämnda motioner framställda yrkandet har utskottet icke funnit tillräckliga skäl föreligga att tillerkänna rederierna rätt till avdrag för avsättning till investeringsfond med större belopp än som medges andra näringsföretag. I likhet med departementschefen finner nämligen utskottet den enligt förslaget medgivna avsättningen, som under stigande konjunkture kan uppgå till 35 procent av årsvinsten, kunna anses godtagbar även för rederiernas vidkommande. Därvid förutsätter dock utskottet, att, därest det skulle visa sig att behov av större avsättningar föreligger för rederierna, denna fråga framdeles upptages till nytt bedömande. Utskottet avstyrker sålunda bifall till motionerna i denna del.

I anvisningarna till 2 § förklaras närmare innebörden av begreppet **årsvinst**. Med årsvinst förstås sålunda enligt nämnda anvisningspunkt årsvinsten enligt vederbörligen fastställd balansräkning efter avdrag av avskrivningar,

tantiemer m. fl. poster, vilka rätteligen äro att hänföra till omkostnader i rörelsen — jämväl om de formellt utgått av vinstmedel — men utan avdrag för avsättning till reservfond, dispositionsfond, investeringsfond m. fl. fonder, donationer o. d. Avdrag skall icke ske för de på årsvinsten belöpande skatterna, vare sig de erlagts preliminärt eller icke, varemot avdrag skall ske för annan under beskattningsåret erlagd skatt.

Utskottet har intet att erinra mot den sålunda föreslagna definitionen av begreppet årsvinst. Emellertid vill utskottet i förtydligande syfte framhålla, att då avsättning till pensionsstiftelse får anses utgöra en omkostnad i rörelsen, avdrag härför bör göras vid årsvinstens beräkning.

Enligt 5 § får investeringsfond efter beslut enligt 4 § 1 mom. tagas i anspråk under visst beskattningsår för vissa i förstnämnda paragraf angivna ändamål. Investeringsfond för byggnader får sålunda tagas i anspråk dels för avskrivning å byggnad, som ny-, till- eller ombyggt under beskattningsåret, med högst ett belopp motsvarande kostnaderna under beskattningsåret för ny-, till- eller ombyggnaden, dels ock för bidrag under samma år till ny-, till- eller ombyggnad av bostad för arbetstagare eller förutvarande arbetstagare utan ledande ställning hos den skattskyldige eller hos honom närstående företag.

I de likalydande motionerna I: 232 och II: 344 har yrkats sådan ändring av ovannämnda bestämmelse, att investeringsfond för byggnader finge tagas i anspråk även för byggnader, som åsyftade att tillgodose personalens behov av lämpliga lokaler för fritids- och semesterförhållanden samt för utbildningsbehov. Motionärerna ha därvid framhållit, att det blivit allt vanligare att företagen helt eller delvis på egen bekostnad uppföra fritidslokaler, weekendstugor och semesterhem för att bereda personalen tillfälle att där tillbringa fritid och semestrar. Ofta förvaltades sådana byggnader av en personalförening. Enligt motionärernas mening borde åtgärder av detta slag uppmuntras genom att investeringsfond för byggnader finge användas för sådant ändamål och under samma villkor som i övrigt gällde för denna fondbildning. Motionärerna ha vidare hemställt, att investeringsfond för byggnader jämväl finge användas för bidrag till uppförande och utvidgning av kommunala skolor för yrkesundervisning.

Med anledning av vad i motionerna anförts får utskottet framhålla, att enligt det i propositionen framlagda förslaget något hinder icke möter mot att investeringsfond för byggnader tages i anspråk för avskrivning å fritidslokaler, weekendstugor och semesterhem för den skattskyldiges personal, om dessa byggnader tillhöra den skattskyldige själv. Beträffande av den skattskyldige lämnat bidrag till ny-, till- eller ombyggnad av sådana byggnader av detta slag, som tillhöra annan än den skattskyldige, får investeringsfonden enligt propositionen däremot icke komma till användning. I likhet med motionärerna finner emellertid utskottet skäl tala för att så finge ske. Utskottet föreslår fördenskull sådan ändring av 5 § första stycket, att investeringsfond för byggnader får tagas i anspråk för bidrag till ny-, till- eller om-

byggnad av — förutom bostad — jämväl välfärdsanläggning för arbetstagare eller förutvarande arbetstagare utan ledande ställning hos den skattskyldige eller hos honom närstående företag. Därav föranledes motsvarande ändring av anvisningarna till 5 §. Det i motionerna framställda yrkandet, att investeringsfond för byggnader skulle få tagas i anspråk för bidrag till uppförande och utvidgning av kommunala skolor för yrkesundervisning, kan utskottet däremot icke tillstyrka, eftersom kostnader av detta slag icke torde vara avdragsgilla vid den skattskyldiges taxering och följaktligen i princip icke böra inrymmas inom den ifrågavarande lagstiftningen.

Enligt 5 § första stycket får investeringsfond för inventarier tagas i anspråk för avskrivning å maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier, som anskaffats under beskattningsåret. Vidare stadgas i fjärde stycket av samma paragraf, att vid tillämpning av bestämmelserna i första stycket skall iakttagas att kostnad för anskaffning av begagnade inventarier icke må medräknas.

I de likalydande motionerna I: 230 och II: 343 har framhållits, att tramprederiernas ekonomiska förutsättningar i regel icke vore sådana att de kunde bygga nya fartyg utan att de nödgades inköpa secondhand-tonnage. På grund härav har yrkats, att rederierna måtte medgivas rätt att använda investeringsfond för inventarier för inköp av sådant tonnage.

Utskottet får i anledning härav erinra om att enligt propositionen investeringsfond för byggnader icke får användas vid inköp av en begagnad byggnad. Med hänsyn härtill finner sig utskottet icke kunna förorda ändring av förslaget i av motionärerna åsyftad riktning. Därest åtgärder skulle finnas påkallade på grund av de särskilda förhållanden, som kunna vara rådande inom trampfarten, böra dessa åtgärder enligt utskottets mening vidtagas i annan ordning. Utskottet avstyrker sålunda bifall till berörda motioner jämväl i denna del.

Inom utskottet har fråga uppkommit, huruvida investeringsfond för inventarier kan användas vid ombyggnad av fartyg. Enligt utskottets mening bör hinder icke möta mot att så sker. För att tydligt utmärka detta har utskottet kompletterat bestämmelsen i 5 § första stycket om investeringsfond för inventarier på så sätt, att dylik investeringsfond får tagas i anspråk för avskrivning å fartyg, som anskaffats eller ombyggt under beskattningsåret, dock att beträffande ombyggnad av fartyg avskrivning må ske med högst ett belopp motsvarande kostnaderna under beskattningsåret för ombyggnaden. Härvid är emellertid att märka, att investeringsfonden icke får tagas i anspråk för reparationskostnader å fartyg.

I propositionen har icke reglerats det fall att ny- eller ombyggnad av fartyg pågått under flera år. Beträffande investeringsfond för byggnader har i 5 § andra stycket stadgats, att, därest sådan fond fått tagas i anspråk under flera på varandra följande beskattningsår samt ny-, till- eller ombyggnad pågått under flera av dessa år, den skattskyldige må, under förutsättning att avdrag för kostnaderna under de tidigare åren icke redan skett, under det

sista året taga fonden i anspråk för avskrivning å byggnaden med högst ett belopp motsvarande de sammanlagda byggnadskostnaderna under de ifrågasvarande åren. En motsvarande bestämmelse synes utskottet erforderlig i fråga om fartyg. Utskottet föreslår fördenskull ett tillägg till 5 § andra stycket, enligt vilket vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning i fråga om investeringsfond för inventarier, som tagits i anspråk för ny- eller ombyggnad av fartyg. Därjämte förutsätter utskottet, att den period, under vilken investeringsfond får tagas i anspråk, i förekommande fall bestämmes så lång att ny- eller ombyggnad av fartyg hinner ske under samma period.

Om skattskyldig tagit investeringsfond i anspråk utan tillstånd eller arbetsmarknadskommissionen beslutat fondavsättnings återförande till beskattning, skall enligt 10 § beloppet upptagas såsom skattepliktig intäkt av rörelse för det beskattningsår, varunder ianspråktagandet skett eller enligt meddelad föreskrift skolat ske. Till beloppet skall därvid läggas ränta, beräknad efter 3 procent om året för det antal taxeringsår, som förflutit efter det, då avdraget för avsättningen skett, till och med det då beloppet taxeras.

I 11 § stadgas att hava till investeringsfond avsatta medel, i annat fall än i 10 § avses, icke tagits i anspråk senast under det beskattningsår, för vilket taxering sker under tionde taxeringsåret efter det, då avdrag för avsättningen ägt rum, skola medlen för detta taxeringsår återföras till beskattning. Vad i 10 § sägs skall därvid äga motsvarande tillämpning, dock att, där de avsatta medlen ej fått av den skattskyldige tagas i anspråk under något år efter avsättningen, ränta skall beräknas efter allenast 2 procent. Kungl. Maj:t äger emellertid, då skäl därtill äro, föreskriva att den tid, inom vilken återföring till beskattning skall ske, skall utsträckas med högst 5 år. Har skattskyldig trätt i likvidation, skall investeringsfond återföras till beskattning för det beskattningsår, varunder beslutet om likvidationen fattats. Till beloppet skall därvid läggas ränta efter 2 procent om året enligt i 10 § angivna grunder.

Det sålunda föreslagna sättet för investeringsfonds återförande till beskattning innebär, att det återförda beloppet jämte beräknad ränta därå upptages såsom intäkt vid löpande taxering, när beloppet återföres till beskattning, medan däremot enligt nu gällande lagstiftning efterbeskattning sker för det år, då avdrag för avsättningen erhållits, varvid ränta beräknas å de efterbeskattade utskylderna. Den ändrade metoden för återförandet har föranletts av praktiska skäl. Utskottet får därvid framhålla, att, därest skattesatserna vid återförandet äro desamma som då avdrag för avsättningen medgavs, den nya metoden leder till samma resultat som den nuvarande metoden. Annorlunda ställer sig saken, om vid tiden för återförandet skattesatserna ändrats. I ett sådant läge skulle den föreslagna metoden för återförandet kunna möta betänkligheter i de fall, då fondmedlen ej fått tagas i anspråk av den skattskyldige. Emellertid förutsätter utskottet i likhet med de sakkunniga och departementschefen, att en beskattning i dylika fall endast undantagsvis skall behöva förekomma. Med hänsyn härtill har utskottet ej funnit tillräckliga skäl föreligga att förorda ändring av förslaget i denna del.

I de likalydande motionerna I: 232 och II: 344 har yrkats, att bestämmelsen om ränta vid återförandet måtte utgå ur den föreslagna författningstexten såvitt gällde fonder som ett företag icke varit i tillfälle att taga i anspråk under den därför avsedda tiden. Till stöd härför har anförts bland annat, att man måste räkna med att icke alla företag kunde göra den avsatta fonden räntabel, varför en räntepåföring i sådana fall vore orättvis. En dylik räntepåföring syntes vidare kunna verka avskräckande från fondavsättningar.

Utskottet får i anledning härav framhålla, att syftet med lagstiftningen om investeringsfonder icke är att direkta skattelättnader skola beredas de skattskyldiga utan endast att en förskjutning i fråga om beskattningsåret skall kunna ske. I förslaget har räntans storlek i ifrågavarande fall bestämts med den utgångspunkten, att den tills vidare skattefria fondavsättningen i den skattskyldiges hand lämnat avkastning. Denna avkastning har emellertid varit föremål för inkomstbeskattning, vilket medfört att det kapital, som den skattskyldige fått behålla, icke vuxit med hela denna avkastning. Eftersom genom räntepåföringen bör eftersträvas, att den skattskyldige i förevarande fall skall sättas i samma ekonomiska läge, som om han icke gjort avsättning till investeringsfond, har det ansetts motiverat att här räkna med en lägre räntesats än den, till vilken fondmedlen kunnat förräntas. Den föreslagna räntesatsen av 2 procent har bestämts med utgångspunkt från en antagen förräntning av investeringsfondens medel — utan hänsyn till skatterna — av 3 procent.

Såsom härav framgår kan den föreslagna räntesatsen av 2 procent antagas komma att verka oförmånligt för den skattskyldige endast i sådana fall, då förräntningen av investeringsfondens medel understigit 3 procent. Då det vidare, såsom ovan nämnts, torde kunna förutsättas, att enligt den föreslagna lagstiftningen en beskattning i det fall, att den skattskyldige under perioden ej fått taga fondmedlen i anspråk, endast undantagsvis skall behöva förekomma, anser utskottet tillräckliga skäl ej föreligga att förorda ändring av den i propositionen föreslagna räntesatsen. På grund härav avstyrker utskottet bifall till de förevarande motionerna i denna del.

I propositionen har icke föreslagits inrättande av investeringsfonder för jordbruk och skogsbruk. Departementschefen har härom anförts bland annat, att frågan om inrättande av investeringsfonder i förvärvskällan jordbruksfastighet i viss mån syntes vara beroende av frågan om införande av bokföringsskyldighet för jordbrukare. Kontrollen över till dylik investeringsfond gjorda avsättningar skulle underlättas och eventuella bestämmelser om investeringsfonder för jordbrukare jämväl i övrigt kunna utformas på ett enklare sätt, om bokföringsskyldighet föreläge. Departementschefen har därvid erinrat om att förslag om införande av bokföringsskyldighet för vissa jordbrukare numera framlagts av 1943 års jordbrukstaxeringsakkunniga (SOU 1946: 29), men att statsmakterna ännu icke tagit ställning till detta förslag. Vidare har departementschefen framhållit, att eventuella bestäm-

melser om avsättning till investeringsfond i denna förvärvskälla för att få någon betydelse måste avse även fysiska personer, d. v. s. skattskyldiga som äro underkastade progressiv beskattning.

I de likalydande motionerna I: 231 och II: 345 har yrkats, att riksdagen ville besluta hos Kungl. Maj:t begära förslag snarast möjligt till bestämmelser om avsättning till investeringsfonder i förvärvskällorna jordbruk och skogsbruk. Därvid har framhållits bland annat, att särskilt för jordbruksfaktigheter med relativt ansevärd skogstillgångar behovet av investeringsfonder med konjunkturutmätande syfte vore minst lika stort som inom industrien. Att statsmakterna ännu icke tagit ställning till frågan om införande av bokföringsskyldighet för vissa jordbrukare minskade visserligen möjligheten att nu inom jordbruket utnyttja investeringsfonder. Sådana fonder borde emellertid kunna omedelbart utnyttjas av dem som nu deklarerade efter bokföringsmässiga grunder för att efter bokföringsskyldighetens eventuella införande kunna utnyttjas av ännu flera.

Utskottet anser i likhet med motionärerna önskvärt, att lagstiftningen om investeringsfonder, såvitt möjligt, utsträcker sig att omfatta jämväl jordbruk och skogsbruk. Emellertid kan utskottet icke förorda, att så sker förrän den ifrågasatta lagstiftningen om bokföringsskyldighet för vissa jordbrukare blivit genomförd. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t i anslutning till sådan lagstiftnings genomförande upptager frågan om inrättande av investeringsfond för jordbruk och skogsbruk till förnyat övervägande och därvid, om en framkomlig väg skulle utfinnas, förelägger riksdagen förslag jämväl i sistnämnda hänseende. Vad särskilt angår investeringsfond för skogsbruk bör enligt utskottets mening, oberoende av om en lagstiftning angående bokföringsskyldighet kommer till stånd eller ej, undersökas, huruvida skogsägare skulle kunna beredas möjlighet att hos vederbörande skogsvårdsstyrelse deponera viss del av inkomsten av skogsbruk för framtida användning till skogsvårdande åtgärder. I frågans nuvarande läge finner utskottet icke påkallat att — såsom i motionerna föreslagits — i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag i ämnet. Utskottet avstyrker fördenskull bifall till de ifrågavarande motionerna.

I övrigt föranleder det i propositionen framlagda förslaget ej någon erinran från utskottets sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förrevarande proposition nr 86 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas, i anledning av de likalydande motionerna I: 232 och II: 344 ävensom med avslag å de likalydande motionerna I: 230 och II: 343 samt de likalydande motionerna I: 231 och II: 345, antaga följande såsom *utskottets förslag* betecknade

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

F ö r s l a g
till
förordning om investeringsfonder.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Vid beräkning av nettointäkt av rörelse enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt må svenskt aktiebolag eller svensk ekonomisk förening njuta avdrag i enlighet med bestämmelserna i denna förordning för belopp, som av årsvinsten avsättes till investeringsfond.

Om bolaget eller föreningen icke jämlikt punkt 4 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen tillgodonjuter fri avskrivning å maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier, må avdragsrätt enligt denna förordning dock icke åtnjutas med mindre beskattningsnämnd, efter därom framställt yrkande, lämnat särskilt medgivande därtill.

(Se vidare anvisningarna.)

2 §.

1 mom. Investeringsfonder som i denna förordning avses äro

- a) investeringsfond för byggnader,
- b) investeringsfond för inventarier,
- c) investeringsfond för varulager samt
- d) investeringsfond för arbeten i gruva.

2 mom. Avdrag enligt 1 § må, oavsett om avsättning sker till en eller flera fonder, för visst beskattningsår ej överstiga tjugu procent av årsvinsten.

Överstiger årsvinsten för beskattningsåret medeltalet av motsvarande vinst för de två näst föregående beskattningsåren, må emellertid avdraget ökas med hälften av det överskjutande beloppet, dock högst med femton procent av vinsten under förstnämnda beskattningsår. Har rörelsen icke bedrivits under de båda näst föregående beskattningsåren eller under ettdera av dessa år, skall vid beräkningen av avdraget så anses som om rörelsen bedrivits jämväl nämnda år men då icke lämnat någon vinst.

Kungl. Maj:t äger på ansökan av skattskyldig förordna, att högre avdrag än nu sagts må av denne tillgodonjutas,

såvitt angår fond för byggnader, om den skattskyldige avser att med anlitande av fonden förbättra otillfredsställande bostadsförhållanden för hos honom anställda arbetstagare utan ledande ställning och förhöjd avsättning erfordras med hänsyn till de planerade åtgärdernas omfattning samt,

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

såvitt angår fond för arbeten i gruva, om på grund av särskilda förhållanden förhöjd avsättning erfordras för utförande av mera angeläget undersökningsarbete, förberedande arbete eller tillredningsarbete som i 5 § första stycket avses.

(Se vidare anvisningarna.)

3 §.

Till investeringsfond enligt denna förordning gjorda avsättningar skola stå under tillsyn av statens arbetsmarknadskommission.

4 §.

1 mom. Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, arbetsmarknadskommissionen äger besluta att investeringsfond under visst eller vissa beskattningsår och under villkor i övrigt, som läget å arbetsmarknaden påkallar, skall eller må tagas i anspråk för sitt ändamål.

Beslut, varom i första stycket förmäles, må avse samtliga företag eller företag av viss beskaffenhet eller ock visst eller vissa företag.

2 mom. Det ankommer på arbetsmarknadskommissionen att genom samråd med skattskyldig, som gjort avsättning till investeringsfond, verka för att fondens ianspråktagande i erforderlig utsträckning planlägges.

Fråga om fonds ianspråktagande må väckas, förutom av arbetsmarknadskommissionen och den skattskyldige, även av vederbörande kommun och näringsorganisation.

5 §.

Investeringsfond får efter beslut enligt 4 § 1 mom. tagas i anspråk under visst beskattningsår för ändamål, varom här nedan sägs:

investeringsfond för byggnader: dels för avskrivning å byggnad, som ny-, till- eller ombyggt under beskattningsåret, med högst ett belopp motsvarande kostnaderna under beskattningsåret för ny-, till- eller ombyggnaden, dels ock för bidrag under samma år till ny-, till- eller ombyggnad av bostad för arbetstagare eller förutvarande arbetstagare utan ledande ställning hos den skattskyldige eller hos honom närstående företag;

investeringsfond för byggnader: dels för avskrivning å byggnad, som ny-, till- eller ombyggt under beskattningsåret, med högst ett belopp motsvarande kostnaderna under beskattningsåret för ny-, till- eller ombyggnaden, dels ock för bidrag under samma år till ny-, till- eller ombyggnad av bostad eller välfärdsanläggning för arbetstagare eller förutvarande arbetstagare utan ledande ställning hos den skattskyldige eller hos honom närstående företag;

investeringsfond för inventarier: för avskrivning å maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventa-

investeringsfond för inventarier: för avskrivning å maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventa-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

rier, som anskaffats under beskattningssåret;

investeringsfond för varulager: för nedskrivning å råvaror samt hel- och halvfabrikat med högst ett belopp, motsvarande kostnaderna under beskattningssåret för tillverkning eller anskaffning av dylika tillgångar; samt

investeringsfond för arbeten i gruva: för kostnader för undersökningsarbete, förberedande arbete eller tillredningsarbete under beskattningssåret i gruva, stenbrott eller annan liknande fyndighet.

Därest investeringsfond för byggnader efter beslut enligt 4 § 1 mom. fått tagas i anspråk under flera på varandra följande beskattningsår samt ny-, till- eller ombyggnad pågått under flera av dessa år, må den skattskyldige, under förutsättning att avdrag för kostnaderna under de tidigare åren icke redan skett, under det sista året taga fonden i anspråk för avskrivning å byggnaden med högst ett belopp motsvarande de sammanlagda byggnadskostnaderna under de ifrågavarande åren.

Kungl. Maj:t må, om särskilda skäl därtill föreligga, medgiva skattskyldig, som själv eller genom dotterföretag driver rörelse i utlandet, att taga investeringsfond för varulager i anspråk för kostnader, ämnade att främja avsättningen utomlands av varor som den skattskyldige här i riket tillverkar.

Vid tillämpning av bestämmelserna i första stycket skall iakttagas, att kostnad för anskaffning av begagnade inventarier icke må medräknas samt att, då fråga är om inventarier eller varulager, som av den skattskyldige förvärvats från rörelseidkare med vilken han är förbunden i väsentlig ekonomisk intressegemenskap, anskaffningskostnaden må medräknas endast om tillgången tillverkats under beskattningssåret.

(Utskottets förslag.)

rier, som anskaffats under beskattningssåret eller, vad angår fartyg, anskaffats eller ombyggts under samma år, dock att beträffande ombyggnad av fartyg avskrivning må ske med högst ett belopp motsvarande kostnaderna under beskattningssåret för ombyggnaden;

Därest investeringsfond för byggnader efter beslut enligt 4 § 1 mom. fått tagas i anspråk under flera på varandra följande beskattningsår samt ny-, till- eller ombyggnad pågått under flera av dessa år, må den skattskyldige, under förutsättning att avdrag för kostnaderna under de tidigare åren icke redan skett, under det sista året taga fonden i anspråk för avskrivning å byggnaden med högst ett belopp motsvarande de sammanlagda byggnadskostnaderna under de ifrågavarande åren. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning i fråga om investeringsfond för inventarier, som tagits i anspråk för ny- eller ombyggnad av fartyg.

(Se vidare anvisningarna.)

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

6 §.

Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer äger meddela tillstånd för skattskyldig, som avsatt investeringsfond för visst ändamål, att taga fonden i anspråk för annat i 5 § omförmält ändamål.

7 §.

Kungl. Maj:t må, om särskilda skäl därtill föreligga, medgiva att investeringsfond för byggnader tages i anspråk för avskrivning av kostnader för vägarbete, anordnande av vatten- och avloppsledningar, iordningställande i övrigt av tomtområde för bebyggelse samt liknande arbeten.

8 §.

För beskattningsår, under vilket medel avsatta till investeringsfond tagits i anspråk jämlikt denna förordning, må vid taxeringen avdrag för i 5 § avsedd avskrivning, nedskrivning eller kostnad eller för där angivet bidrag med belopp svarande mot fondens minskning ej ske, men skall, där medlen tagits i anspråk för avskrivning eller nedskrivning, så anses, som om den ifrågavarande tillgången i beskattningsavseende avskrivits eller nedskrivits med det i anspråk tagna beloppet.

9 §.

Har investeringsfond, som enligt meddelat beslut skolat tagas i anspråk för sitt ändamål, icke tagits i anspråk i enlighet med beslutet, äger arbetsmarknadscommissionen föreskriva, att fondavsättning helt eller delvis skall återföras till beskattning.

Därest föreskrift meddelats om fondavsättnings återförande till beskattning, må den skattskyldige icke för beskattningsåret i fråga tillgodonjuta avdrag för ny avsättning till investeringsfond.

Då föreskrift meddelats enligt första stycket skall arbetsmarknadscommissionen lämna underrättelse därom dels till den skattskyldige, dels ock, för att tillställas vederbörande beskattningsnämnd, till länsstyrelsen i det län där den skattskyldige skall taxeras till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

10 §.

Har skattskyldig tagit investeringsfond i anspråk utan tillstånd eller har arbetsmarknadscommissionen beslutat fondavsättnings återförande till beskattning, skall beloppet upptagas såsom skattepliktig intäkt av rörelse för det beskattningsår, varunder ianspråktagandet skett eller enligt meddelad föreskrift skolat ske. Till beloppet skall därvid läggas ränta, beräknad efter tre procent om året för det antal taxeringsår, som förflutit efter det, då avdraget för avsättningen skett, till och med det då beloppet taxeras.

Vid den taxering, då återföringen sker, må varken nettointäkten eller den till kommunal inkomstskatt uppskattade inkomsten av den förvärvskälla, var-

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

om fråga är, upptagas lägre än den till beskattning återförda fondavsättningen jämte ränta.

11 §.

Hava till investeringsfond avsatta medel, i annat fall än i 10 § avses, icke tagits i anspråk senast under det beskattningsår, för vilket taxering sker under tionde taxeringsåret efter det, då avdrag för avsättningen ägt rum, skola medlen detta taxeringsår återföras till beskattning. Vad i 10 § sägs skall därvid äga motsvarande tillämpning, dock att, där de avsatta medlen ej fått av den skattskyldige tagas i anspråk under något år efter avsättningen, ränta skall beräknas efter allenast två procent.

Har skattskyldig trätt i likvidation, skall investeringsfond återföras till beskattning för det beskattningsår, varunder beslutet om likvidationen fattats. Till beloppet skall därvid läggas ränta efter två procent om året enligt i 10 § angivna grunder.

Kungl. Maj:t äger, då skäl därtill äro, föreskriva att den tid, inom vilken återföring till beskattning enligt första stycket skall ske, skall utsträckas med högst fem år.

Det åligger arbetsmarknadskommissionen att, när fondmedel jämlikt denna paragraf skola återföras till beskattning, lämna underrättelse i enahanda ordning, som i 9 § sista stycket sägs.

12 §.

Vid tillämpning av denna förordning skola tidigare till investeringsfond avsatta medel anses hava tagits i anspråk före senare avsättningar.

13 §.

Har fastighet, å vilken med anlitande av till investeringsfond avsatta medel företagits ny-, till- eller ombyggnad, avyttrats inom tio år från utgången av det beskattningsår, varunder medlen tagits i anspråk, och föreligga icke förutsättningar för beskattning av realisationsvinst, skall såsom intäkt av rörelse upptagas vad som vid dylik avyttring må hava återbekommit av belopp, för vilka den skattskyldige tillgodonjutit avdrag enligt denna förordning. Motsvarande skall gälla då ersättning utfaller på grund av försäkring för skada å sådan fastighet samt skadan inträffat inom nyss angiven tid.

Vid beräkning av återvunnet belopp skall i förekommande fall vid avsättning till investeringsfond erhållet avdrag anses återvunnet före åtnjutna avdrag för värdeminskning.

14 §.

Har taxeringsnämnd påfört taxering enligt 10, 11 eller 13 §, skall taxeringsnämndens ordförande i förekommande fall lämna taxeringsnämndsordförandena i de övriga taxeringsdistrikt, där taxering bör äga rum, erforderliga meddelanden till ledning vid taxeringen inom dessa distrikt.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

15 §.

Skattskyldig, som gjort avsättning till investeringsfond enligt denna förordning, är pliktig att vid självdeklaration för det beskattningsår, då avsättningen ägt rum, ävensom för varje påföljande beskattningsår, intill dess de avsatta medlen avförts ur fonden, foga uppgift enligt formulär, som fastställles av Kungl. Maj:t, rörande avsättning av medel till fonden samt fondens användning och avveckling. Vid allmän självdeklaration skall sådan uppgift fogas i tre exemplar.

Skattskyldig, som avsatt medel till investeringsfond, är skyldig att på anfordran till arbetsmarknadskommissionen lämna de uppgifter i fråga om fonden, som kommissionen anser erforderliga ur arbetsmarknadssynpunkt.

16 §.

Det åligger taxeringsnämnd, som har att till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxera aktiebolag eller ekonomiska föreningar, att i sitt protokoll förteckna de skattskyldiga, som för året avgivit eller bort avgiva uppgifter enligt 15 § första stycket.

17 §.

Länsstyrelsen har att snarast möjligt efter det taxeringsnämnderna avslutat sitt arbete till arbetsmarknadskommissionen översända två exemplar av de jämlikt 15 § första stycket vid allmän självdeklaration fogade uppgifterna. Om ändring i meddelat beslut rörande avdrag för avsättning till investeringsfond därtill föranleder, skola erforderliga tilläggsuppgifter ofördröjligen genom länsstyrelsens försorg tillställas kommissionen.

18 §.

Hos arbetsmarknadskommissionen skall föras register över investeringsfonder.

19 §.

Över arbetsmarknadskommissionens beslut enligt denna förordning må klagan föras hos Kungl. Maj:t genom besvär, vilka skola hava inkommit till finansdepartementet inom trettio dagar efter den, då klaganden erhöll del av beslutet.

20 §.

För tillämpningen av denna förordning erforderliga föreskrifter meddelas av Kungl. Maj:t.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och äger tillämpning jämväl med avseende å det beskattningsår, för vilket taxering av beskattningsnämnd i första instans verkställles under år 1947.

Förordningen skall äga tillämpning jämväl å sådana vid förordningens ikraftträdande befintliga konjunkturinvesteringsfonder och investeringsfonder för byggnader, för inventarier och varulager samt för arbeten i gruva, vilka bildats enligt förordningen den 17 juni 1938 (nr 384) angående rätt för svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond¹ eller enligt förordningen den 12 juni 1942 (nr 371) om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond;² dock att beträffande sådana avsättningar till fond för inventarier och varulager, som avses i 2 § 3 mom. första stycket förordningen den 12 juni 1942, de i sistnämnda förordning meddelade bestämmelserna alltjämt skola gälla.

Beträffande de fonder, varå denna förordning enligt föregående stycke äger tillämpning, skall iakttagas följande:

1. Den i 11 § första stycket denna förordning angivna tidrymden skall räknas från det taxeringsår, då avdrag för avsättning skett enligt äldre bestämmelser.

2. Skattskyldig, som verkställt avsättning till fond för inventarier och varulager, äger att före den 1 juni 1947 till arbetsmarknadskommissionen inkomma med anmälan, huruvida kvarstående fondavsättningar, som icke verkställts jämlikt 2 § 3 mom. första stycket förordningen den 12 juni 1942, komma att av honom redovisas såsom fond för varulager eller såsom fond för inventarier enligt denna förordning eller med angivna belopp uppdelas å dessa fonder. Avlämnas icke sådan anmälan, skola fondavsättningarna av arbetsmarknadskommissionen fördelas med lika belopp å de båda fonderna, därvid kommissionen har att om fördelningen underrätta den skattskyldige och länsstyrelsen.

3. Vid återförande till beskattning av fondavsättning, som skett enligt någon av de äldre förordningarna, skola de däri meddelade bestämmelserna rörande efterbeskattning tillämpas, därvid dock ränta å påförda utskylder skall utgå för det antal år, som föranledes av bestämmelserna i 10 och 11 §§ denna förordning, jämförda med punkt 1 här ovan.

4. I den mån ej annat följer av vad ovan stadgas skola i samband med denna förordnings ikraftträdande förordningarna den 17 juni 1938, nr 384, och den 12 juni 1942, nr 371, upphöra att gälla, såvitt angår fonder för byggnader, för inventarier och varulager och för arbeten i gruva.

¹ Senaste lydelse se 1944: 277.

² Senaste lydelse se 1944: 279.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Anvisningar

till 1 §.

Bolag eller förening, som icke tillgodonjuter fri avskrivning å maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier, må medgivas rätt till avdrag för avsättning till investeringsfond endast om avsättningarna i den skattskyldiges räkenskaper och i företedd utredning redovisas på sådant sätt, att tillfredsställande kontroll kan utövas över fondmedlens användning.

till 2 §.

Med årsvinst förstås årsvinsten enligt vederbörligen fastställd balansräkning efter avdrag av avskrivningar, tantiemer m. fl. poster, vilka rätteligen äro att hänföra till omkostnader i rörelsen — jämväl om de formellt utgått av vinstmedel — men utan avdrag för avsättning till reservfond, dispositionsfond, investeringsfond m. fl. fonder, donationer o. d. Avdrag skall icke ske för de på årsvinsten belöpande skatterna, vare sig de erlagts preliminärt eller icke, varemot avdrag skall ske för annan under beskattningsåret erlagd skatt.

Med arbetstagare utan ledande ställning avses arbetstagare, som icke i egenkap av verkställande direktör, styrelseledamot eller eljest kan antagas utöva inflytande å företagets medelsdispositioner för i förordningen angivna ändamål.

till 5 §.

Investeringsfond för byggnader må tagas i anspråk för bidrag till bestridande av kostnader för ny-, till- eller ombyggnad av bostad för arbetstagare eller förutvarande arbetstagare, som i 5 § avses, vare sig bidraget lämnas direkt till arbetstagaren eller den förutvarande arbetstagaren *eller* till förening eller annan sammanslutning, bildad huvudsakligen av personal hos det ifrågavarande företaget eller detta närstående företag, *eller* till sådant närstående företag vars huvudsakliga uppgift är att uppföra och tillhandahålla bostäder åt personal, som nyss sagts.

till 5 §.

Investeringsfond för byggnader må tagas i anspråk för bidrag till bestridande av kostnader för ny-, till- eller ombyggnad av bostad *eller välfärdsanläggning* för arbetstagare eller förutvarande arbetstagare, som i 5 § avses, vare sig bidraget lämnas direkt till arbetstagaren eller den förutvarande arbetstagaren *eller* till förening eller annan sammanslutning, bildad huvudsakligen av personal hos det ifrågavarande företaget eller detta närstående företag, *eller* till sådant närstående företag vars huvudsakliga uppgift är att uppföra och tillhandahålla bostäder *eller välfärdsanläggningar* åt personal, som nyss sagts.

Stockholm den 15 april 1947.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Johan Bäck, Velande, Sjödal, Robert Berg, Heuman*, Franzon, Näsgård, Rosander*, Wetter och Carl Eric Ericson samt

från andra kammaren: herrar Lövgren*, Hagberg i Malmö*, Hammarlund*, Olsson i Gävle, Orgård*, Jonsson i Skedsbygd*, Karlsson i Grängesberg, Olson i Göteborg*, Kristensson och Bladh.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.